

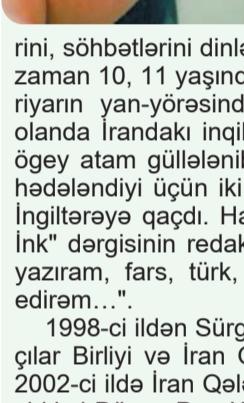
Güneydən səslər...

"Türk dünyasında gənc nəslin yaşadıqları ölkələrdə məktəblərdə öz ana dilində təhsil almaq imkanı olmalıdır". Bunu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu il noyabrın 11-də Səmərqənddə keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə görüşündəki çıxışında bəyan edib.

Dövlət başçısının bu fikri yaddaşımızı bir qədər təzələmək üçün sanki bir təkan oldu. Azərbaycanlıların daha kompakt yaşadığı Güney Azərbaycanını göz öününe gətirdik. Quzeydə hələ də yetərinə tanınmayan Güney barədə düşüncələrimizin fonunda onun ədəbiyyatını, nəşrini, poeziyasını, yazar soydaşlarımızın mücadiləsini ifadə edən nümunələri xatırladıq.

Qəzətimizdə "Güneydən səslər..." rubrikası altında Güney ədəbiyyatının, folklorunun, mədəniyyətinin, incəsənətinin ən gözəl nümunələri ilə oxucularımıza da tanış edirik.

ZİBA KƏRBASI

1974-cü ildə Təbrizdə anadan olub. İlk təhsilini burada alıb. Ziba Kərbasi özünü belə təqdim edir: "Uşaqlığımı başqa uşaqlardan fərqləndirən cəhətlərdən biri budur ki, şair Məhəmmədhüseyn Şəhriyarın bacısı mənim müəlliməm olub. Onun vəsítəsilə Şəhriyarın evinə get-gel edir, şeirlərini, söhbətlərini dinləyir, ondan öyrənirdim. O zaman 10, 11 yaşında idim. İlk şeirlərimi Şəhriyarın yan-yörəsində yazmışam. 13 yaşım olanda İrandakı inqilabi vəziyyət səbəbindən ögey atam güllənib öldürdü, sonra anam hədələndiyi üçün iki bacımı və məni götürüb İngiltərəyə qaçıdı. Hazırda isə London "Exille Ink" dergisinin redaktorlarından biriyəm. Şeir yazıram, fars, türk, ingilis dillərinə tərcümə edirəm...".

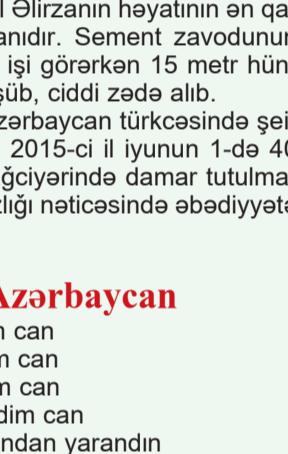
1998-ci ildən Sürgündə Yaşayan İran Yazıçılar Birliyi və İran Qələm Birliyinin üzvüdür. 2002-ci ildə İran Qələm Birliyinin nümayəndəsi kimi Dünya Pen Klubuna qatılır və 2004-cü ildə Sürgündə Yaşayan İran Yazıçılar Birliyinin rəhbəri seçilir. Dünyanın 10 inqilabçı şairi sırasında onun da adı var. Pablo Nerudanın da olduğu siyahıda Ziba Kərbasi də qərarlaşdır.

Sənin qucağında

Sənin qucağında,
yer titrəyir,
göy titrəyir.
Mənim könlümədə,
yer titrəyir,
göy titrəyir,
sənin baxışın, gövdən, könlün,
əlin və ayağın da.
Qorxu quşları birdən içimdən uçmuşlar.
Sağaldıcı əllər
korluq gözlərini aydınlığa tərəf çəkir.
Ulduz gülür,
ay gülür,

günəş də.
Göy mavidir,
sənin qucağın da.

ƏLİRZA BƏXŞİ

1975-ci ildə Ərdəbildə anadan olub. İbtidai məktəbi Ərdəbilin Panizdəhi-xurdad məktəbində bitirib. Orta təhsilini isə Əbzəzər məktəbində və Əkəbir mədrəsəsində alıb. Ancaq yoxsulluq üzündən təhsilini tamamlaya bilməyib. 1995-ci ildə əsgəri xidmətini başa vurub.

1996-ci ildən ömrünün sonuna qənaqcılıqla məşğul olub. 16 avqust 2006-ci il Əlirzanın həyatının ən qaranchıq, acinacaqlı anıdır. Sement zavodunun tikintisində qaynaq işi görərkən 15 metr hündürlükdən yere düşüb, ciddi zədə alıb.

2010-cu ildən Azərbaycan türkçəsində şeir yazmağa başlayıb. 2015-ci il iyunun 1-də 40 yaşına çatmamış ağciyərində damar tutulması və ürək çatışmazlığı nəticəsində əbədiyyətə qovuşub.

Can Azərbaycan

Anama söylədim can
Bacıma söylədim can
Balama söylədim can
Sevgilimə söylədim can
Bəlkə də sən candan yarandın
Azərbaycan!

Yazıcı olmaq

Yazıcı olmaq istəyirsən?
Düşünmə
Daşın!
Heç bir qələm, ya kağız olmayıcaq
Ve
Dinmə
Ancaq
Sözünü de!

Tarixi abidələr

(əvvəli 14, 15, 17, 18, 19, 20 və 22 yanvar tarixli saylarımızda)

Çünki burada həm düşməndən, həm vəhi heyvanlardan, həm də təbiətin şıltəqlıqlarından qorunmaq mümkündür. Kənd sakinlərinin söylədiklərinə görə, insanlar buraya monqol tatarlarının istilası zamanı sağ qalmaq üçün pənah gətiriblər. Sığındıqları mağaralar isti və daha təhlükəsiz olduğu üçün insanlar buranı özlərinə əbədi məskən seçiblər. Kəndvandakı qaya evlər gələnlərə bir hüzur, könül rahatlığı, sakitlik bəxş edir. Bu əhvali-ruhiyyəni yaradan kənd evlərinin əsasən Təbriz xalçaçılıq məktəbinin ənənələrini yansidan və əllə toxunan xalça-palaz, kilimlərlə bəzədilməsidir. 168 evi, təxminən 600-700 sakininə olan Kənduvanın bəzi evlərinin hətta 700 yaşı olduğunu söylənir... Kənddə hava yayda çox isti olur. Lakin qayalıqlarda yerləşən evləri gəzdikdə sanki qış havası duyulur. Bu isə kənd sakinləri üçün çox əlverişlidir. Kəndin evləri vulkanik sūxurdan yaranmış dağ olduğu üçün rəhatlıqla oyulur. Bir evi 3-4 ilə külünglə çapıl düzəldirlər. Kənddə əhali artıqca insanlar yaşamaq üçün ətrafdakı kəndlərə, şəhərlərə dağlışaraq məskunlaşırlar. Burada olan yaradıcı təxəyyülli insanlar kəndi fərqli-fərqli obrazlarda görürler. Sanki ayrı bir planetə düşürsən və yaxud sehrlə xalatla keçmişə səyahət edir-

sən. Kənd əhalisinin dili Azərbaycan dilidir. Əsas məşğuliyyəti turizm, əkinçilik, arıçılıq, bal istehsalı və maldarlıqdır. Əkinçilik dedikdə, sizlərə qəribə gəlməsin ki, qayalıqda nə

ki, kənd dünyadan bura axışan turistlərin sevimli məkanına çevrilib və burada yaşayanların demək olar ki, hər birinin Təbrzin mərkəzində evi, bağı və ya bir dükəni var. Kəndo-

şəhərlər? Əhali kəndlə üz-üzə dayanan dağın eteklərində əkinçiliyə yararlı torpaqlardan istifadə edirlər. Kəndlilər heyvanları hündür qayaların başında tikdikləri tövlələrdə saxlayırlar. Yəqin ona görədir ki, burada iribuynuzlu mal-qara deyil, qoyunculuq inkişaf edib. Çünkü qoyunlar çox rahatlıqla hündürlükdə yerləşən oyuqlara keçə bilirlər.

Sanki açıq səma altında muzeyi xatırladan bu kənddə kifayət qədər müasir və dəbdəbəli otellər də mövcuddur. Hazırda kənddə turizm inkişaf etmişdir. Yerli sakinlər əkinçiliklə, maldarlıqla və arıçılıqla məşğul olmaqla yanaşı, turizm sahəsində də gəlir əldə edirlər. Kənd əhali çox firavan yaşıır. Çünkü turist axını onların evlərində toxuduqları xalça-palaza, xırda el işlərinə xeyli tələbat yaradır. Artıq bir neçə ildir

vanlılıqlara kəndi tərk etmələri üçün dövlət xüsusi müavinətlər də ayırrı. Kəndin mətbəxi Təbrzin digər yerlərindən fərqlənmir. Balı və çərəzi ilə də şöhrət tapan Kəndovanın şəfali otları və qayalıqlandan axan suyu min bir dərдин dərmanıdır.

Eynalı dağının cənubunda, Səhənd dağından şimalda, qırmızı rəngli Surxab dağının ətəyində yerləşən Təbrizə Eynalı dağının eteklərində baxanda şəhər sənki ovuc içi kimi görünür. Buradan qədim şəhəri seyr etməyi ayrı gözəlliyi və ləzzəti var. Təbrizlilər və şəhərin qonaqları Eynaliya aşşamlar gedirlər. Çünkü aşşamlar bu dağdan Təbriz çox gözəl görünür. Ovuc içindeymiş kimi təəssürat yaradan füsunkar Təbriz sənki muncuqlarla bəzədilmiş cilçirağın bənzəyir.

Esmira FUAD, filologiya elmləri doktoru.